

Beograd. S prvo treba spojiti po čim krajši in čim primernejši progi Ljubljano (oziroma Slovenijo), da blagu iz Sušaka ne bo treba hoditi preko Karlovca ali Zagreba, kakor danes. Iz Splita pa bi morala biti proga zvezana preko Sinja, Ržanova in Livna pri Bugojnem z normalizirano bosansko mrežo. Zaradi velikih tehničnih težkoč in neprimernosti luk pa bi bilo težko določiti progno, ki bi naj vezala srce Srbije, bogato Kosovo polje, s kakim jadranskim pristaniščem. Skader ne more priti v poštev in če bi bil tudi naš, ostaneta nam torej le še Ulčinj in Bar, ki pa bi se samo z velikanskimi stroški priredila za trgovski pristanišči; v tem oziru bo treba mnogo previdnosti. Melikove želje glede graditve železnic so opravičene, toda mnogo desetletij bo treba, da bodo izvršene vsaj do polovice. S temi njegovimi željami zaključujem poročilo o njegovi knjigi, obenem z nasvetom, naj z drugo izdajo svoje knjige počaka dotlej, ko bo imel zanesljivo in homogeno gradivo: tedaj bo knjiga res vodnik v vsakem oziru.

A. Gavazzi.

Dve Meškovi povesti v nemškem prevodu. Znana Herderjeva knjigarna v Freiburgu je izdala knjigo z naslovom: «Das Paradies auf Erden. Der kleine Zigeuner. Zwei Kindergeschichten von Xaver Meschko (sic!). Deutsch von Mina Conrad-Eybesfeld». Obe povesti sta vzeti iz I. in II. zvezka «Mladim srcem» (Mohorjeva družba leta 1911. in 1914.); prva slove: «Zgodba o Martineku, otroku, ki je iskal raj na zemlji», druga «Ciganček».

Čitatelja takoj v naslovu zbode v oči, da se v njem sploh ne omenja slovenski izvirnik. Kaj, ko bi v tem tičal spekulativen namen, češ, «Meško» zveni nekako rusko ali češko, pa bi bilo več odjemavcev... Brezobzirnost je tem večja, ker si je založna knjigarna tudi kliše za naslovni list izposodila od Mohorjeve družbe, a ga nemškemu čitatelju molče prodaja za svojega.

Prevod se čita še dosti gladko in dobro ter si je bržkone že pridobil ali pa si še pridobi prijatelj med Nemci. Ali stvar dobi takoj drugačno lice, ako ga primerjaš z izvirnikom. Meško ima nekamo samosvoj slog, ki nekaterim ugaja, drugim pa ne; poglavitna njegova hiba je pač ta, da je le prevod gostobeseden in dolgovezen. Morda se je tudi prelagateljica zdelo tako in morda je prav zato delala z izvirnikom tako kakor — no, kakor se ne sme delati. Ako si že izberem spis, da ga prevedem, mi mora biti prvo načelo, da ga podam v tujem jeziku kolikor mogoče vernega, z vsemi posebnostmi, pa najsi te posebnosti tudi časih izvirniku niso v korist, ali se ga pa sploh ne lotim. Izpreminjati, klestiti ga nikakor ne smem, nikar še tako, kakor je Meškovi povesti izpreminjevala in klestila Conrad-Eybesfeldova! O tem bi se dala napisati vsaj tolika knjiga, kolikršna je njena — saj niti ena stran ni taka, da bi ji ne bilo ničesar oporekati. Vendar naj bodo tukaj naštetje samo najbolj kričeče diskrepance, ki izvirajo I. odtod, ker je prelagateljica slovensko besedilo napačno razumela ali netočno prevedla, in II. odtod, ker si je dovolila neumestne izpreembe in izpustila po cele odstavke, bistvene za slog in kolorit izvirnika.

I. Str. 2.: Ein schönes, behagliches Haus hast du, ganz allein für dich. Prav lepo stanovanje imaš in sila prijetno. Tako na samem. — Str. 3.: Die Tränen des Himmels fallen auf euch, wenn ihr Unrecht leidet. Nebeške solze padajo na vas, ker trpite krivico. — Str. 4.: ...daß du mich unschuldig solche Verfolgung leiden läßt. ...da trpim nedolžen tako

huda očitanja. — Str. 5.: Na, da hast du. N á, tu imaš. (Nemški «na» izraža resignacijo, dvom, ogorčenost, nima pa prav nobenega stika s slovenskim «na» = tu imaš, vzemi.) — Str. 8.: Dieser mochte das Kind nicht leiden. Nera d je videl mož deco. (Torej vobče nera d otroke, ne pa samo Martinka — izbrisana poteza njegovega značaja.) — Str. 8.: Der war ein seltsames Kind und hatte Anlage, ein Schwärmer und Sonderling zu werden wie der Schmied Janko. Res čuden otrok je bil; deloma ustvarjen tak pač od Boga, nekoliko pa je bilo to delo kovačevo. — Str. 9.: ...und sein langer Schnurrbart zitterte. In za dolge mustače so ga vlačili. (Tudi v izvorniku oblika «vlačili» ni upravičena, ker otroci kovača niso vlačili za brke, nego so ga le časih malo potegnili zanje; v nemščini pa bi moral vsekakor stati stavek: und sie zerrten ihn an seinem langen Schnurrbart.) — Str. 10.: Sie wanderten zu dem häßlichen Zauberer, der die unschuldigen Kinder in seine Höhle lockt, um sie zu braten und zu verzehren. Romali so v daljni dom grdoglede čarovnice, ki je zvalila v roparsko svoje gnezdo sredi šume nedolžnega fantiča in njegovo sestrico, da ju speče in poje. (Prevod je zanikaren, poleg tega pa zmiselno napačen, ke r ima Meško tu brez dvojbe v mislih nemško pravljico «Hänsel und Gretl».) — Str. 11.: Wer könnte alle Geheimnisse der Sommermondnacht behalten und erzählen, und von der Osternacht, wo vor Sonnenaufgang jeder Grashalm spricht und die Tautropfen wunderbare Lieder läuten? Kdo bi mogel dopovedati, in kdo si zapomniti vse tajnosti in skrivnosti, godeče se v kresnih nočeh, sveti noči ob polnoči, na velikonočno jutro pred solničnim vzhodom, ko govori vsaka travca in pozvanja v čudnih pesmih rosa na travi. Da prelagateljica ne loči glagolov «sesti», «leči» od glagolov «sedeti», «ležati» (legati), kažejo razni primeri: Str. 15, 85, 120, 125 in 143. Stavek na str. 125 slove: Der Himmel ... lag niemand Menschen auf der Brust und auf der Seele; Meško pa pravi: In nebo ... nikdar ne lega človeku na prsi in ga ne ne duši. (Glagol «duši» zameni z lokalom samostalnika «duša» pač samo, kdor je le deloma zmožen slovenščine!) — Str. 26.: Sie würde sicher (!) seine Bitte erhören. Slišala je pač proseči vzdih. (Zakaj v prevodu pogojnik? In «slišati» ni «erhören», «vernehmen».) — Str. 30.: Die Federn aber glänzten in der Sonne wie die neuen Seidenkleider, welche die Mädchen daheim an großen Feiertagen trugen ... a perje se sveti v solncu kakor novi svileni robci vaških deklet ob velikih praznikih. (Kmetiška dekleta v svilenih oblekah — pred vojsko!) — Str. 32.: Der Alte sagte es mit einem erstickten Schluchzen. Z na pol jokavim glasom se je čudil starec. — Str. 40.: Ganz gewiß nicht. Ich habe ihm ja nie etwas zuleide getan. A četudi ne! Saj bi mu vendar ne storil ničesar žalega. (Zmisl niti približno ni pogojen.) — Str. 76.: ...ihre lauten Rufe hallten durch das Brausen ... skrbi polni klic je trepetal po širni šumi. (Glej zgoraj «duši» — dúši!) — Str. 77.: Das ganze Dorf war bald erfüllt von der Neuigkeit (prav: von der Neuigkeit erfüllt). Zašumelo je v vasi ob izredni novici. — Str. 78.: ...mit überzeugter Stimme. ...s prepričevalnim glasom. (Kako neki bodi glas prepričan! Toda «prepričevalen» je «überzeugend»!) — Str. 79.: Die Zigeuner glauben ja an nichts. Ciganom ni zaupati. — Str. 91.: Nach und nach begann er zu sprechen. Naposled se je razgovoril. (Razgovoril se je = wurde er gesprächig.)

Str. 92.: ...und spielst aus tausendfachem Herzen. ...in s tisočerimi srci se igraš. (Zmisel izvirnika popolnoma potvorjen!) — Str. 94.: Sieh, schon öffnen sich die Fenster und Türen auf die Straße. (Glej, že se odpirajo okna, že se odvarjajo duri na stežaj. — Str. 102.: Alle Lieder spielte er den Leuten im Dorf, die er auf der Wanderschaft fremden Leuten gespielt hatte. Vse one pesmi je igral vaščanom, ki bi jih sviral na potovanju po svetu tujim ljudem. — Str. 131.: Wenn der andere nur seiner Geige nichts zuleide tat. Saj vendar s svojo godbo nikomur nič žalega ne stori. — Str. 137.: ...hatte ihm Alexander den Arm verdreht. ...se mu je mali muzik ovil roke. (Pravilno: umklammert.)

II. Svojevoljnih izprememb je v prevodu na kupe; tukaj naj bodo postavljeni samo nekateri zgledi v dokaz, kako je Conrad-Eybesfeldova «popravljala» izvirnik, povsod njemu na škodo. — Str. 5.: Wenn du noch einmal mein Haus betrittst, so werde ich dich zermalmen wie die Steine in meiner Mühle das Korn. Ker če prestopiš še kdaj prag moje hiše, bi me premagal morda satan, sovražnik naših duš, da te zmeljem, kakor zdrobi kamen doli v mlinu slabotno zrno. — Str. 7.: ...der Engel der Nacht aber wird die Schuld des Hausherrn in das Buch der Verdammnis eintragen. ...angel noči pa (zapisuje) krivice gospodarjeve v knjigo pogubljenja. (Čemu medli prihodnjik namesto živega sedanjika?) Na isti strani stavka: «In hčerka je bila mlada in lepa, zato (!) vsa blaga in dobra». V prevodu sploh ni. — Str. 10.: Man konnte dann in der Schmiede deutlich das Rauschen des Mühlenbaches vernehmen, der seine einschläfernden Weisen mit den Worten des Erzählers vermengete. Šumenje vode, padajoče na mlinska kolesa ob mlinu pod vasjo, se je slišalo tedaj docela jasno v kovačnico in se je mešalo v uspavajočo melodijo z besedami pripovedovalčevimi, ki so postale med tem pripovedovanjem mehke in nežne, kakršnih bi človek ne prisojal temu velikanu. (Tako pa se res ne sme!) — Str. 10.: Stavek: «Kako so se pripogibale bliže in bliže pripovedovavne male kodrolase glave in nemirne prsi, ki je v njih burno utripalo srce, vse razburkano od pričakovanja, kako da se konča zgodba» se je zdel prelagateljici popolnoma nebitven; zato pa tudi v prevodu ni sledu o njem. — Str. 11.: Sieh, ein großer, steinerner Tisch steht inmitten von Fackeln, von der Decke hängen goldene Leuchter, die Lichter selbst sind große Perlen, die so funkeln, daß es dem menschlichen Auge zuerst die Sehkraft benimmt. Glej, velika kamenita miza stoji sredi dupline, s stropa vise zlati lestenci, luči so sami dolgi biseri, blesteči, da jemlje vid umrljivemu očesu. (Čemu prižiga prelagateljica še plamenice, da napolnjujejo duplino s smradom in dimom!) — Str. 17.: Es war ihm feierlich zumute, wie an einem großen Feiertag, und er meinte, die silbernen Blätter des Paradieses zu hören, die wie kleine Glocken läuten, wenn der Wind durch die Zweige streicht. Sein Auge leuchtete, als sehe er schon die ganze Herrlichkeit des Paradieses. Mehko je zazvonilo v duši kakor ob velikem prazniku ali kakor da bi potegnila božajoča pomladanska sapa skozi vejevje onega čudežnega drevja rajskega, in bi se dotaknili srebrni listi drug drugega z nežnimi poljubi; nasmehnile so se jasne oči, kakor bi posijalo v nje tisto čudežno solnce skritega raja, v hrepenenju iskanega. (Meškov stavek je sicer precej razblinjen, vendar pa nežen; v prevodu je šla skoro vsa njegova poezija rakom žvižgat.) (Konec prihodnjič.)

Občasno Eybesfeldova mi prevajala, a pokazala je pa veliko pisatelj

2. vrsta pravi Pogačnik «nedokazanega» mesto «ne do kraja izrečenega», kajti podobnost med njegovo besedo in rusko je res velika. V ruščini stoji namreč «nedokazanega». Potem ima celo množico napak sledeče vrste: «prevarantska zunanost» prevaja z «gizdalinska zunanost», izraz «od devetega let. (služil)» z «devet let»; «na tisoče rubljev» s «tisoč rubljev» itd. itd.

To so popolnoma jezikovne stvari. Toda mnogoštevilna mesta govore tudi o zelo pomanjkljivi pozornosti, s katero je prevajalec delal. Izpuščenih mest je vse polno, tako: stran 38. 4. vrsta, stran 51. 11. vrsta, stran 59. 4. vrsta od spodaj, stran 138. 18. vrsta izpuščen stavek, stran 139. 9. vrsta istotako, stran 145. 16. vrsta zopet stavek in str. 147. 17. vrsta zopet. Potem govori na 48. strani v 10. vrsti o velikonočnih darovih, dasi se godi dejanje o božiču. Na strani 141. v drugem odstavku je govor o tem, kako Vladimir Semjonič kritikuje povest neznanega avtorja. Da je avtor ženska, to ve samo Čehov, Vladimir Semjonič pa tega seveda ne ve, zato tudi piše: «...pisatelj ni le pripovedovalec-umetnik, temveč tudi izboren psiholog...»; Pogačnik pa je seveda takoj v početku odstavka izvedel, da je avtor ženska, pa se ni niti toliko zamislil v situacijo, da bi bil videl, da Vladimir Semjonič tega ne more vedeti, in zato piše pri njem kritikaster v ženskem spolu. Nasprotno pa je Duse pri Pogačniku moškega spola («...o skorajšnjem prihodu Duzeja.») stran 61. 21. vrsta.

Razen vsega tega stopa Pogačnik vedno iz tistega kroga, v katerem je stal Čehov. Čehov svojih oseb neposredno nikdar ne kritizira, kritizira jih pri njem življenje samo. Pogačnik pa napram osebam ne zna ostati miren in zdržen, kot je v največji meri Čehov, in vsepovsod podčrtuje, povdarja in, nasprotno, slabi, tako da daje umetnini popolnoma drug značaj. Posebno neprijetno dirne mesto na strani 57. v drugi vrsti, kjer pravi: «Mišenjka (nesimpatičen lakaj) je molčal in dvignivši obrvi nepremično bulil v stol.» Čehov pravi čisto mirno in brez žolča: «...nepremično gledal v stol.» Takih odklonov pa je v tej knjigi nešteto; od prvotnega Čehova je ostala samo še silhueta in človek se nehote praša: kaj je privedlo prevajalca, ki je videl in čutil te umetnine v taki obliki, kakor jih podaja nam, kaj ga je privedlo do tega, da nam jih je prevedel?

Josip Vidmar.

Dve Meškovi povesti v nemškem prevodu. (Konec.) Str. 17.: Heiter und gütig lächelte ihm die Sonne entgegen. Veselo in dobrotno se mu je smehljalo naproti solnce, žareče oko božje, kakor ga je videl naslikanega nad velikim oltarjem v cerkvi. (Zakaj je eskamotirano solnce, žareče oko božje?) — Str. 18.: Es schien dem Kinde, als versichere ihm Gott durch den friedlichen, heiteren Anblick der ganzen Natur. Zdelo se je otroku, da mu pritrjuje Bog z vsem jasnim svojim obličjem. (Misli tako prevračati je tudi umetnost svoje vrste.) — Str. 20.: ...wie der ganze Himmel ihm entgegen gelacht hatte. ...kako se mu je smehljalo vse nebo, lice božje. (Vidi se, da Conrad-Eybesfeldova res ne mara ne solnca, ne neba primerjati z očesom ali obličjem božjim.) — Na str. 20. in 25. je prelagateljica s suverensko gesto in z energično potezo prečrtala stavka: «Ko razprostro peruti, se jim lesketa perje v solnčnem zlatu, da jemlje očem vid.» «Nagloma mu je potrkal na srce lahek strah, da mu bere na licih, v očeh morda kdo skrivni njegov namen in mu zastavi siloma pot v paradiž, k rešitvi in sreči. „A ne bo, ne bo! Ko pa me varuje in

vodi angel!« — Str. 28.: Martin ging weiter wie im Traum in einer mond-
hellen Nacht. Kakor sen so mu bile misli. In popotovanje je bilo, kakor bi
stopal po cesti v spanju, v lunojasni (!) noči. Ne vé človek, ali roma v resnici
po tujih deželah; ali so šle na izprehod le misli. (Ubranost mesečne noči je šla
mimo prelagateljice brez najmanjšega umevanja.) — Str. 29.: Zuweilen schaute
sich Martin erstaunt in der fremden Gegend um, durch die ihn die Straße
führte. «Wohin gehe ich?» fragte er sich leise, kaum bewußt. Včasih se je
ogledoval začudeno in radovedno po okolici, po novih krajih, skozi katere je
tekla cesta. «Kam pač hiti?» Kam me vodi in privede?» se mu je vsiljevalo
tiho vprašanje, a le polzavedno, kakor bi klicalo od daleč. — Str. 31.: Viele
solche Leute wandern auf unsern Straßen, hinausgetrieben vom Undank ihrer
Kinder. Mnogo takih ljudi hodi po naših cestah — priče o hvaležnosti otrok.
(Za stilistično-nazorne finese prelagateljica pač nima zmisla.) — Str. 37.: ... um
den Eindruck zu verwischen, den seine Worte in der zarten Kindesseele hinter-
lassen hatten. ...hoteč izbrisati ali vsaj zabrisati neugodno čustvo, ki ga je
zbudila v nedolžnem otroškem srcu izpoved o njegovi grešnosti, kar je govo-
rilo iz užaloščenih nedolžnih oči. (Tukaj je prelagateljica zopet pošteno kle-
stila!) — Na str. 38. je v prevodu izpuščen ves prizor z vranom. Meško pri-
poveduje, da je Martinka pozdravil stric vran — zelo star je moral biti, zato
tako radoveden: «Vraj? Vraj?» Prelagateljica se seveda ni hotela potruditi,
da bi bila za to prijazno besedno igro (vraj = v raj) dobila ekvivalent —
torej črtajmo! — Str. 40.: Es war angenehm kühl unter den Bäumen, obgleich
Martin die glühende Sonne durch die Wipfel leuchten sah. Prijetno je hladilo
med drevjem, dasi je videl Martinek med vrhovi dreves na sinjem nebu raz-
žarjeno solnčno oblo, ki je grela, kakor bi se hotela raztopiti v lastni žrjavici
(prav: žerjavici) in bi se nameravala razcediti od vročine. (Po vsej priliki se
je zdel tukaj Meško prelagateljici dosti... prevroč; zato ga je malo ohladila.)
— Na str. 54. je izpuščen stavek: «svetlosolnčni prameni se razlivajo čez rdeče
strehe in drhte na njih, kakor bi polzelo čez opeko tekoče zlato.» — Str. 54.:
Martin dachte noch über diese traurige Möglichkeit nach. Še je mislil žalostno
misel o razočaranem srcu. (Žalostna misel = žalostna možnost!) — Str. 56.
in 57.: Man konnte ihn für einen Lehrer oder Mesner halten. In Wirklichkeit be-
gleitete (sic!) er diese beiden Ämter. Die reichen und (sic!) hartherzigen Be-
wohner dieses Dorfes hatten kein Geld für Kirche und Schule übrig. Na prvi
hip bi bil tuj človek težko razsodil, kaj da je: ali župnik, ali učitelj, ali mežnar,
ali vse troje v eni osebi. Je sicer vse eno! V takih vasch, polnih napuha, boga-
taške trdosrčnosti in domišljavosti, so tako vsi trije eno in isto — hlapci!
— Str. 58.: Denn böse Menschen gibt es immer noch. Ker tudi pri nas so
Judje! Še hujši so naši. (Judom se prelagateljica menda neče zameriti.) —
Str. 59. in 60.: Die Zweige rissen seine Wunde immer wieder auf; das Blut
lief ihm über das Gesicht, die Dornen verwundeten seine Füße. Tudi vejevje
ga je zadrževalo; od vseh strani ga je bilo v lice; trnje se mu je prijemale
obleke. (Tukaj je bil izvornik vse prešibak in zato ga je bilo treba postaviti
na krepkejše, najsi krvaveče noge.) — Str. 60.: Der Friede Gottes umgab das
schlafende Kind. Es war wie in einer großen Kirche, wenn am Abend alle
Gläubigen sie verlassen haben und eine weihevollle Stille sie erfüllt. Krog
spečega deteta se je zibal v tajnih sanjah večerni mir božji. Vse ozračje in
ves gozd sta bila polna skrivnostne svečanosti. Bilo je kakor v velikanski

cerkvi, ko jo zapuste proti večeru vsi molilci, in se pogreza tiha in molčeča v sladko svoje premišljevanje; ali kakor bi se spuščali z nebes krilatci božji na zemljo, na gozd in na malega sanjavca, tako čudno je bilo krog in krog. (Tako je treba poezijo miru božjega koncentrirati v dva suha stavka!) — Na str. 69. sta «kot nepotrebna» izpuščena dva odstavka. — Na str. 72. pa je z besedami: «Plötzlich schmiegte er sich an die Mutter und sagte» povedano vse, kar tiči v izvorniku: «Hipoma se je privil z vsem majhnim (prav: malim) telesom še tesneje k nji; in v srčni radosti je izžuborel besede, ki se jim je stari učitelj še bolj začudil nego zjutraj župnikovim, dasi so bile odmev onih, shranjenih globoko v dovzetnem otroškem srcu, in jih ni mogel pozabiti do smrti.» — Str. 97.: Doch sah er nur die Bilder, die aus der Vergangenheit zu ihm kamen und vor seinen Augen erschienen, Erinnerungen waren es, die auf wundersamen Wegen kamen, bestrahlt vom märchenhaften Mondlicht vergangener Sommernächte. A videl v resnici ni drugega ko podobe, ki so ostajale v daljavi in so prihajale k njemu iz daljne tujine. Spomini so bili, ki so prihajali po čudeznih potih, obsevanih od čarobne lune tajne kresne noči. («Bestrahlt» meri na «Erinnerungen», ne pa na «Wegen» in «Sommernächte» niso kresna noč.) — Str. 112.: ... nur Freude und Seligkeit konnte auf den Wegen weilen. ... vse vesele in radostne so se izprehajale (misli in želje) po lepih potih. (Alegoričnega značaja tega stavka se prelagateljica sploh ni zavedla.) — Str. 113.: Er vergaß ganz, daß sein Onkel neben ihm saß und ihm schöne Geschichten aus seinem Leben erzählte. Povsem je pozabil, da sedi stric ob njem in mu pripoveduje lepo povest o svetu, glasečo se kakor pesem o velikih skrivnostih. (Obnova kakor iz šolarskega zvezka.) — Str. 113.: Jakob schreckte aus seinen Erinnerungen auf. Stric Jakob se je zdrznil sredi pripovedovanja. — Str. 118.: Der alte Musikant wußte aber, daß sein Leben zu Ende ginge. A stari muzik je vedel, da se igra njegovega življenja bliža h koncu. — Na str. 119. in 122.: ni izpuščeno nič manj nego sedem odstavkov. — Str. 124.: Hier um ihn war nur ein kleines, ihm wohl bekann-tes Fleckchen Erde. Tukaj ob njem, kar gleda oko, je le nezaten košček sveta. — Str. 126.: Häuser wie aus Zucker. Hiše kakor iz cukra, z rdečimi čepicami na vrhu, kakršno ima gozdni škratelj. (Zakaj pa je bil prelagateljici gozdni škratelj z rdečo čepico tako nevšečen, da je prezirno krenila mimo njega?) — Str. 126.: Nur reiche Leute wohnen in diesen Häusern, die ... dich unter ihr gastfreundliches Dach laden, damit du ihnen aufspielst. In sami bogati ljudje prebivajo v teh hišah, ... ki te sprejemajo pod streho kakor rodnega sina, če jim zagodeš pesem po njihovem srcu. (Čemu te oblastne, neupravičene izpremembe?) — Str. 127.: Niemand weist dich ab. Nihče te ne ošteje. — Str. 134.: Mit seinen harten, plumpen Fingern zupfte er an den Saiten, und sie stöhnten auf, als schmerze sie die fremde, rauhe Berührung. Prsti njegovi so bili debeli, raskavi in okorni in strune so se oglašale v neubranih zvokih, kakor bi jim bilo tesno in bi se žalostile in bi tožile, ker se jih dotika, jih muči in jih skruni neumetniška roka, (Zopet nerodna obnova iz šolarskega zvezka.) — Na str. 143. je izpuščen ves nazorni stavek «nad njim, ob njem je vil veter, se zadeval v raztrgano skalovje in je stokal z boleznimi glasovi, ker mu je trdo, ostro kamenje sekalo skeleče rane.»

Iz teh zgledov se vidi, da je prevod skrajno samovoljen, obenem pa površen in zanikaren. Da je po nekod zanikaren tudi po jeziku, bi lahko izpričali z mnogimi zgledi, toda bodi dovolj — stvar je itak narastla čez mero! Toda, če je bilo treba dokazati, da nemški Meschko ni več slovenski Meško, je bilo tudi treba seči nekoliko bolj v globino in širino. Prevodi, ki tako brezobzirno pretvarjajo in potvarjajo slovenska dela, se morajo kar najodločneje odklanjati.

A. Funtek.

V «Zeitschrift f. Bücherfreunde», N. F. XIII, 115 je neki «—o—» sodbo o literarni vrednosti te knjige stisnil v sledeča stavka: «Zart und ansprechend sind die Stücklein, gläubig möchte man sagen, aber Geschichten für Kinder sind es nicht: dazu sind sie zu wenig stofflich. Literarische Ansprüche aber darf man ebensowenig stellen: daran hindert die Mittellage des Tons, der eben halb kindlich ist und mangelnde psychologische Vertiefung.»

Crnjanski Milan: Priče o muškom. Beograd. 1920. (V cirilici.)

Prebral, pazno in s premislekom sem prebral vse te «priče», ki jih je šest, razdeljenih v dva dela: «Iza vidovdanske zavese» in «Mutni simboli», — prebral in nisem vedel, kaj bi ž njimi. Pa sem šel in sem bral še enkrat in si nisem mogel pomagati.

Prvi del bi še bil.

Začenja se z novelo «Sveta Vojvodina» in pripoveduje o nekem Panteliji Popiću, «varoškom kapetanu», ki je bil pijanec in babjek in ki je «... imao grdne, žute, mokre oči, prazne kao izpijane čaše vinske». S prijetno satiro gre beseda o razmerah v Vojvodini in o moškem pred vojno. Vse mu je politika, ženska in vino — odpovsod vpliv madžarske kulture... Mož ostane mož, zvest svojemu značaju, ki ga ne spremeni spremenjeni način življenja in ljubezni. V možu ostane moška sila gospoda in gospodarja.

«Apoteoza» je druga slika. Zelo izvirna satira je ta resna in bolesta zdravica možem, ranjenim in bolnim vojakom, vsemu širokemu Banatu, zastopana po simbolu moških batalijonov svete Vojvodine, po «šusteru Proku Naturalovu, generalštabnom kaplaru slavne armade bečkog česara, kojeg su streljali 916. novembra prvog.» Stavek o tem slavnem «šusteru», ki so ga ustrelili «916 novembra prvog» menda zato, ker se je nalašč okužil s spolno boleznijo, da ne bi moral iti na fronto, se ponavlja vsaj dvakrat na vsaki strani. Kaj je pisatelj natančno hotel s to zdravico: ali se je hotel tudi norčevati, ali se je hotel samo jokati, med bobnenjem votlih fraz in med žvenketom «čas vinskih», ni mogoče ujeti.

«Veliki dan.» — Na eni strani ob poginu Avstrije divjanje sirove, pogoltno in brezumne drhali, brivec, ki jaha «vicišpana», židovska krčmarica, ki jo «narod» prisili, da mu mora gola in naga streči; na drugi strani «gospodar Pera», ki ne more pozabiti kralja Milana in avstrijskih graničarjev in ki se ne more vživeti v nove razmere, čeprav ima hčer družabnih in političnih ambicij, da zbira okoli sebe negodne gimnazijce in novodobne ženske, puščajoče gospodinjstvo in odgojo otrok in priskutno se vtikajoče v javna prašanja.

Tako je «Iza vidovdanske zavese».